

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po — pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Palica beraška in prazen bokal.

Dunaj, 15. avgusta 1912.

Semkaj je došlo na merodajno mesto poročilo, da se je okrajni šolski nadzornik g. Janko Janežič, ki je opravljal kranjski in radovoljski inšpekcijski okraj, svoji službi odpovedal ter prevzame prihodnje šolsko leto svoje mesto kot c. kr. vadniški učitelj na ljubljanskem učiteljskem.

Na prvi pogled ni na tej vesti videti nič posebnega, nič izrednega. Odpovedalo se je že več nadzornikov, odpovedujejo se danes in se bodo tudi v bodoče. Človek se nasmije enega kruha ali se upeha od naporov in gre, kjer mu je ugodnejše. Tako je bilo, je in bo.

Ampak v našem primeru je stvar drugačna. Kakor govore tukaj v merodajnih krogih, se je Janežič odpovedal službi nadzornika, ker so ga k temu prisilile sedanje politične razmere v blaženi deželi Kranjski! Ne vem, kaka je bila Janežičeva sposobnost. Toda če smemo sklepati iz slovenskega časopisa — strokovnega in nestrokovnega — lahko trdimo, da je bil Janežič na svojem mestu, t. j., da je zvesto in natančno opravljal svojo službo, zavedajoč se, da z nadzornikovanjem ni združljivo politikanje. To pa je dandanes pregrešno, da, to je tako velik greh, ki zahteva žrtve — in žrtve je padla!

Na Dunaju vemo celo, da se Janežič ni prostovoljno odpovedal, nego da je bil v to od znanih faktorjev v Ljubljani prisiljen. Tu pa se pričena — škandal!

Torej: nič več strokovnjakov — nadzornikov, nič več mož, ki služijo samo svojemu poklicu, ki si prizadevajo dvigniti šolstvo svojega nadzorovalnega okoliša — ne, takih mož ni treba več kranjskemu šolstvu! Novodobna morala uči, da je treba na taka mesta postaviti politične nestrpnosti, strankarske fanatike, neke vrste policiste in denuncijante, ki naj imajo v prvi vrsti nalogo, z nagajkami naganjati učitelstvo v klerikalni tabor, volniti za vsako njih stopinjo in tistim, ki se ne klonjo pred nasiljem in brutalnostjo — lomiti vratove!

Kvalifikacije torej ne daje več strokovna sposobnost, treznost in preudarnost, ampak daje spretnost — političnega dreserja! Takisto se je zgodilo zadnje čase tudi na Gorškem, kjer je moral pasti Finžgar, ker je tako želel ukaz »vojvode kranjskega« — političnega prekupca Susteršiča!

Kdo ve, koga imajo pripravljenega, da ga pahnejo na Janežičevo mesto! Pridi tja kdorkoli, na čelu mu bo pritisnjena politična marka, reprezentiral bo košček produkta zadnje politične kupčije, stal bo neizmerno daleč od vzvišenosti vzgojne in sodne svoje naloge: igrača predznih rok nezgodnih politikov, ki hočejo mimo vsega drugega ubiti in ponižati tudi — šolo.

Kdo pa, ki spoštuje samega sebe ter se neče javno priznati za političnega priganjača in nesvobodnega človeka, naj bo še danes šolski nadzornik na Kranjskem? Ali ne utegnemo tega smatrati za direktno žalitev čustva neodvisnosti, objektivnosti in pravicoljubja? Ali ni možno, da ob takih razmerah ne bo več dobiti spodobnega človeka, ki bi se hotel za sklado leče prodati za hlapca in sužnja političnim fanatikom in nestrpnostem?

Kaj čaka naše ljudstvo, ako ne bo kmalu konec takim razmeram? Palica beraška in

prazen bokal! Naše ljudstvo je že vse zbežalo in razvijano od divje gonje političnih klerikalnih prekucuhov, sedaj mu naj še oskrumijo šolo — potem mu res ne preostane nič drugega, nego da vzame beraško palico v roke in gre dušne in telesne hrane prosjačit s praznim bokalom tja, kjer vzlje vsemu političskemu nasprotovanju rešpektujejo vsaj vzvišenost in svetost šole!

V merodajnih krogih, koder še prevladuje treznost in stvarnost, tako početje obsojajo z vso odločnostjo in so prepričani, da ne morejo dolgo trajati. Izpremenje se pa te razmere tedaj, kadar se vpostavi taka vlada, ki bo za svoja dejanja odgovorna parlamentu, ne pa samo posameznim političnim mešetarjem.

Dr. Z.

Kam jadramo?

Preko 30 tisoč tržaških Slovencev je brez šole; preko 30 tisoč tržaških mestnih Slovencev prosjaci že 30 let pri avstrijski vladi za eno ubogo ljudsko šolo. Par sto od bogšigavevdi kod v Trst priključitvši se Nemcem pa ima več ljudskih in meškansko šolo, gimnazijo, realno, in sedaj hočejo dobiti še ženski licej ter navitno akademijo. Vraga, človek naj bo še tako hladnokrvne ali pasje npravi, ali vpricho take krivice, vpricho take skrbi za naš narod od strani vlade mora zavreti v njem...

Vprašati se moramo: Ali ni v nas krvi in življenja, ali nismo mi iz mesa, kakor vsi po božji podobi ustvarjeni ljudje, ali nimamo mi pravice do šole in izobrazbe v materinem jeziku, ali ne plačujemo ogromnih denarnih, ali kar je še hujše, krvnih davkov? Ali ni naša zemlja vseskozi prepojena s krvjo naših prednikov, s krvjo, prelito nešteto krat za to državo, ki vihti sedaj v zahvalo za vse te usluge kakor najkručeja mačeha svoj neusmiljeni bič nad našimi glavami ter ga hoče najbrže toliko časa vihteti, dokler ne bo naš narod iztrebljen s površja zemlje? Da, iz načina, kako reče ta čudna mačeha kruh nam, ki smo jo dosedaj imenovali »mamo«, nam je postal njen namen prozoren...

Prosili smo: »Mama, daj nam duševnega kruha, lačni smo!«

»Nimam denarja, da bi vam mogla prekrbeti kruha; kupiti sem morala zanj brezovko, kajti s to edino mi je mogoče krotiti vaš duševni glad.«

»Ali prosimo, saj smo bili vedno pridni in ubogljivi, saj smo te branili pred napadi tvojih in ne svojih sovražnikov, saj smo preživeli za te svojo kri! Oh, kako smo lačni...!«

In brezovka je pala po nas: »Saran, paglavci! 275 milijonov hočem za nove kanone, za novo brezovko, saj vidite, da se mi je ta zlomila na vaših nevpogljivih lrbtlih!«

Spametovali smo se... Ni vrag, preskeleča boleč prinaša zavest in vsak otrok se sčasoma razvije v razsodnega, kakor hrast krepkega mladega moža... Odpirajo se nam oči, zavedamo se. Pred nami stoji avstrijska vlada, v vsej svoji krivici, z vsemi svojimi čudnimi nameni, ki jih je imela z nami. Rada bi zakrila svoje obličje, pa zaman! Krivica je pregorostna in narod-trpin je vendar odprl oči: »Preko 30 tisoč naših ljudi brez ene ljudske šole? Kam jadramo? Ali nas ni naša mačeha zavedla na pot pogube?«

In tisoči prebujene slovenske mladine ji gromijo v obraz: »Čakaj, spoznali smo te, spo-

znali smo tvoje namene in geslo: »Justitia fundamentum regnorum!«

Pozivljami tržaško slovensko mladino: Vstanite, mladi sužnji, vzdrnite se, kar vas še spi! Organizirajte se, pristopajte pridno k »Narodno-socialni mladinski organizaciji!« Če in kadar bomo vsi skupaj, bomo mi poskusili prijeti v roke našo šolsko mizerijo in radovedni smo, če bomo prisilili avstrijsko vlado k izvajanju gesla: »Do, ut des«, ali ne.

DOPISI.

Iz Slovenske Bistrice. Pri naši sodnji deluje že nekaj let uradnik, ki čuje na slovensko ime znane smrdljive vrtno rastline. Ta mož si domišlja, da je pčelnik za odrešenika našega nemškutarstva, in kaže ob vsaki priliki tudi izven urada svojo veliko jezo nad vsem, kar je slovenskega. Tako je te dni v slovenski gostilni z jezo odtrgal slovensko-nemški jedilni list raz stene, češ da se mora napraviti nemški. Tako postopati si pa drzne le zaradi tega, ker gospodari v dotični hiši mlada vdova, ki v svoji neikušenosti misli, da mora tudi take nesramnosti prenašati. Ko bi živel še njen pokojni mož, bi bil oholi renegat za svojo drznost tako zletel na cesto, da bi pri tem prav nič ne prišli v poštev njegovi suho-kraki. Radovedni smo, kdaj bo gospa K. že sita tega sitnega naduteža, ki premnogim gostom zapira pot v njeno gostilno, ker menda ni v celem mestu človeka, ki bi ga zares maral. Gospoda sodnega predstojnika pa nujno prosimo, naj tega nemškutarskega odrešenika pouči, kako se mu je obnašati tudi izven urada napram veliki večini prebivalstva, drugič ga bo o tem poučil prilično — pasji bič.

Gornji Grad. Naš dekan je imel pobeglega kaplana Berka silno rad. Ko je prišel dekret za premeščanje se je dekan jokal, kar se še za nobenim kaplanom ni zgodilo. Radovedni smo, če se je zdaj tudi jokal, ko je Berk v Ameriko popihal. Ali vidi zdaj dekan, kako nedolžni Alojzij je bil njegov ljubljeneček Berk? Morda se tudi škofu odprejo oči in si bode lahko pojasnil, zakaj so ga Gornjegračani ob priliki birne tako neslovesno sprejeli.

Iz Žalca se nam piše: Ob »Zvezo slovenskih prostovoljnih požarnih bramb na Sp. Štajerskem« se je »brihtni« Štajerc v svoji številki 30. z dne 28. jul. prav po svoji maniri obregnil ter skoval članek, kateri bi se moral pravzaprav glasil tako-le: »Na požarne bramb« so se zdaj nemškutarji nakrat vrgli in jih hočejo na vseh krajih in koncih v svoje namene izrabljati. Govorijo o štajerskem »Gauverbandu« v Gradcu ali v Rajhu ali kje že, in namigavajo, da je vse »za nič«, kar je pri »Zvezi slov. požarnih bramb na Sp. Štajerskem«. Mi nimamo ničesar proti temu, da se hajlovci zopet enkrat blamirajo; a vkljub temu jih opozarjamo, da je to jako nevarno polje, na katero so se podali. Požarna bramba nima in ne sme imeti nikake politične smeri, temveč je splošno koristna in splošno potrebna uredba. Kdor v taka društva politiko vlačita je pač precej smešen in nevaren. Ako hoče imeti požarne bramb, ki bodejo le za parado, ki jih imate pri vsaki nemškutarski luj-skariji s čelado na glavi, medtem ko v slučaju ognja za pečo spijo, potem seveda so vaše nakane opravičene. Po našem mnenju pa ima gasilno društvo druge namene. Nam se zdi le smešno, ako hočejo hajlovci zdaj s svojim

»Gauverbandom« javnost za nos voditi. Ta hajlovska »zveza« hiralna bode na tisti bolezi, na kateri hirajo vsa hajlovska podjetja. Požarnim brambam ne zadostuje prazna beseda; one potrebujejo dela, požrtvovalnega dela in pa denarja. Debeli nemški purgarji in hajlovski advokati ne bodejo po lojtrah lazili, in gasilno orodje stane več denarja, nego črno-rudeči-rumeni trak. Glavni vzrok, da se je uresničila »Zveza slovenskih prostov. požarnih bramb na Sp. Štajerskem«, pa je ravno ta, da zamore taka splošna zveza večja denarna sredstva skupaj spraviti. Blagajna v Gradcu pa bode gotovo tako prazna, kakor so razne občinske blagajne po spodnje štajerskih nemškutarskih mestih. Hajlovci se jezijo na slovensko komando, ki jo zahteva »Zveza slov. prostov. pož. bramb«. Komanda mora biti pri slovenskih požarnih brambah enotna in samo obsebi razumljivo slovenska. Tega bivši anarhist, poznejši socialni demokrat in sedaj urednik »Štajerca« Linhart, ki bi rad delal po Sp. Štajerskem v veliko škodo slovenskemu ljudstvu nekako »politiko«, seveda ne razume. Pa se bode njemu in njega vrednim kompanjonom že povedalo, da mokronosnih pobčev v resnih, moških družtvih ne potrebujemo. Saj imamo celo vrsto gasilnih družtev, ki so izstopila iz »Gauverbanda« in ki se tega še nikdar niso kesala. Žalska požarna bramba, ki je igrala dvojezično farizejsko vlogo, je iz »Gauverbanda« izstopila in kakšna je danes!.. Mi pravimo: le dajte, Štajercjanci, le skusite, spravljati nemškutarsko politiko v požarne bramb, bodele videli, kam pridete! Gasiti bo pa treba menda najprej — v nemškutarski Linhartovi glavi!

POLITIŠKA KRONIKA.

25letnica vladanja kralja Ferdinanda. V sredo, dne 14. avgusta je kraljevina Bolgarska praznovala 25letni jubilej vladanja svojega vladarja kralja Ferdinanda, ki si je pridobil za razvoj Bolgarske neveljnih zaslug. V dobi, ko je sedanji bolgarski kralj, tedanji princ kurburški, dne 14. avgusta 1887 prisegel na bolgarsko ustavo, so bile razmere in Bolgarskem naravnost neznosne. Njegov prednik knez Aleksander Battenberški, katerega je osvobodena Bolgarska poklicala kot svojega prvega vladarja na prestol, ni bil kos svoji nalogi in se je za to l. 1887. odpovedal prestolu. Bila je to za Bolgarsko prava sreča. V princu Ferdinandu kurburškemu, sedanjemu kralju Ferdinandu je dobil bolgarski narod vladarja izredne energične in velikih diplomatskih sposobnosti. Kljub temu, da je bil tuje in član nemške katoliške dinastije, si je znal takoj pridobiti simpatije slovenskih pravoslavskih Bolgarov. Priučil se je dobro bolgarsčine in vzgojil svoje otroke v pravoslavju, kar so mu v Rimu silno zamerali. Toda knez Ferdinand se ni zmenil za to, ampak je šel svojo pot naprej. Z železno roko je uredil razrovan razmere v svoji kneževini in se otrese vsakega zunajnega vpliva posebno pa ruskega. Uredil je notranje razmere in popolnoma reorganiziral bolgarsko vojsko, ki je danes najboljša na Balkanu. S tem si je pridobil velik ugled med evropskimi državami. Treba je bilo, da se le še otrese sicer tako nominalnega, a vendar skrajno škodljivega suverenstva od strani Turčije. In to se je zgodilo l. 1908., ko je nenadoma proglasil dotedanjo bolgarsko kneževino za

potrebo, da ostanemo vsi v bližini skupaj. Cyprien je bil izginil. Zaklical sem za njim in prikazal se je s prepadnim obrazom na vratih sosednje sobe. Ko sem zapazil, da ni naših dveh dekel, in sem jih hotel počakati, me je pogledal s čudnim pogledom in dejal: »Mrtvi sta. Shramba za vozove pod njiju sobo se je bila udrla.«

Ubogi deklici sta hoteli najbrž rešiti svoje prilhanke iz kovčega. — Pripovedoval mi je, da juna je služila lestva za most, po kateri sta prišli v sosednje poslopje. Ukazal sem mu, naj ne pravi drugim o tem. Mrzla groza me je obšla, smrt je dihnila v našo hišo.

Ko smo stopili na prosto, se nismo niti spomnili, da ugasimo luči. Karte so ležale raztresene po mizi in voda je stala v sobi čevlji visoko.

III.

Streha je bila k sreči široka in ne prekončasta. Navzgor smo prišli skozi odprtino, nad katero se je dvigala ravna deska.

Zenske so posedle po deski, dočim so moški hodili po strehi, do dimnikov, ki sta molela na obeh straneh.

Jaz sem obstal ob odprtini in gledal motreč na vse štiri strani neba.

Saj morda priti rešitev, sem dejal pogumno. »Ljudje iz Saintina imajo čolne. Prišli bodo mimo... ali ni luč na vodi?«

A nihče ni odvrnil. Pierre si je bil nažgal pipo, nevede, kaj dela, in je kadil tako ježno, da je pri vsakem potegljaju odletel košček pipine cevke. Jacques in Cyprien sta zrla mračno v daljavo. Gaspard pa je blodil s stisnjenimi pestmi po strehi, kot bi hotel najti izhod. Pod našimi nogami pa so čepele ženske, tesno stisnjene druga k drugi. Govorile niso nobene be-

LISTEK.

EMILE ZOLA:

Vode naraščajo.

(Dalje.)

»Danes spiš pri nas, moj dragi,« sem rekel Gaspardu, »če ne bodo pota v par urah prosta. Možno je.«

Pogledal me je brez odgovora. Njegov obraz je bil mrliško blede in videl sem, kako je pogledaval Veroniko v neizkrivljivem strahu.

Ura je kazala poldevetih. Zunaj je bilo še svetlo, blede nebo je sijalo v beli, neizkončno žalostni luči.

Dekli sta se bili domislili prinesiti dve svetilki navrh. Dal sem takoj prižgati, kajti v sobi se je že stemnilo. Teta Agata je bila premaknila mizo na sredo in je želela, da mečemo karte. Blaga žena je mislila predvsem nato, kako zabava otroke; dočim je mene pogledavala prestrašena. Njena krepka pogumna šaljivost je zmogala in smejala se je, da prežene strah drugim, ki so se zmerom bolj bali.

Pričeli so zares igrati. Teta Agata je s silo vlekla Aimeé, Veroniko in Marijo k mizi in jim dajala karte v roke. Vrgla je prvo karto, dajala večjo, in je govorila toliko, da je njen glas skoro zadušil šumenje vode. Toda naše deklice se niso dale pomiriti, blede, s tresočimi rokami so se sedele prislukovale. Vsak trenotek so obstale. Ena se je obrnila in vprašala boječ: »Dedek, ali še zmerom narašča?«

Voda je naraščala z grozopolno hitrostjo. Toda odvrnil sem veselo:

»O nič, le igrajte dalje. Ni nobene nevarnosti.«

Strah mi je stiskal grlo, kakor še nikoli v mojem življenju. Kar nas je bilo mož, smo stopili k oknom, da prikrijemo divji prizor. Stali smo obrnjeni z obrazom na sredo sobe, katero so razsvetljevale luči z mirnim svitom, in smo se silili s smehom.

Mislil sem na zimske večere, ko smo posedali okoli mize, v prav tem prostoru, katerega je naša ljubzen polnila s toliko toploto. Da, bili so časi miru in sreče, a za mojim hrbtom sem čul, kako je divjal razuzdani veletok, ki je rasel višje in višje.

»Louis«, je rekel moj brat Pierre, »voda stoji tri čevlje pod oknom. Moramo jim razodeti.«

Zgrabil sem ga zaramo, naj molči. Toda bilo je nemogoče, še dalje jim prikrivati nevarnost. Živina v leviu je začela potapljati se. Enoglasno mukanje se je pričelo, ovce so meketale v bojazni, konji so hrzali s tistim hripavim, daleč blišnim glasom, ki se jim pojavi samo v smrtni nevarnosti.

»Moj Bog, moj bog!« je rekla Aimeé. Vstala je in stisnila roki ob sence in stresala telo v vročinski grozi.

Takrat so vstali vsi in mi nismo mogli zadržati, da gredo k oknom. Tam pa so se vstavili in lasje so se jim ježili v grozi.

Stemnilo se je. Mračni svet luči je ležal nad rjavkasto vodno gladino. Kot bel mrtvaški prt je ležalo blede nebo nad zemljo.

V daljavi so valovale kope snega, vse se je spajalo, bilo je, kot bi noč smrti padla na strašni dan. In nikjer človeškega glasu, samo divjanje brezkončnega morja, samo bleketanje in hrzanje živali.

»Moj Bog, moj Bog!« so mrmrale ženske, kakor bi se bale glasnega govorjenja.

Strašanski polom jim je ustavil besede.

Kraljevino obenem pa anektiral tudi Rumelijo, katere uprava mu je bila poverjena. Nihče si ni upal njegovemu koraku nasprotovati. Turčija svojemu vazalu ni bila kos, zlasti ker je Rusija stala odločno na strani Bolgarske. Hodeč noč je morala priznati svojega vazala za samostojnega neodvisnega kralja in mu prepustiti tudi Rumelijo. Cara vseh Bolgarov so takoj pripoznali tudi vse ostale evropske države. Bolgarska je danes po 25 letih vladanja kneza Ferdinanda takorekoč središče Balkana, okoli katerega se suče vsa balkanska politika. Bolgarska je dandanes tako v vojaškem kakor v administracijskem oziru prva država na Balkanu, ki je vsak čas pripravljena, da izvrši naročeno ji nalogo.

Lukacs pred svojimi volilci. Z velikanskim pompom se je pripravil ogrski ministrijski predsednik Lukacs na svoj shod v Enyedu na Sedmograškem. Vsa Ogrska in tudi Avstrija je z nestrpnostjo pričakovala njegovega govora, v katerem je imel pred svojimi volilci oporociti svoj brutalni nastop proti opoziciji v poslanski zbornici in razviti program bodočega delovanja delavne večine. A Lukacs ni povedal čisto nič novega. Opravičeval je na vse mogoče načine nezakoniti nastop zborniškega predsednika grofa Tisza, ki je metal opozicijske poslance s policijo iz zbornice in zatrl jeval, da je bilo to baje nujno potrebno. Izjavil je, da prevzema on vso odgovornost za te nezakonitosti. Toda kljub skrajni napetosti med opozicijo in vladno večino želi večina sporazuma, če bo zasigurana garancija za delovno zmožnost zbornice. Lukacs se je zelo obširno pečal tudi z novo volilno predlogo, ki je prava sramota za ogrsko državo. Iz njegovih izjavanj je posneti, da bo vlada pri tej predlogi gledala predvsem na to, da ne bodo oškodovani interesi Ogrov, dočim se bo na manjšinske narodnosti le malo ozirala. Tajna volilna pravica bo vpeljana samo tam, kjer se bo vladi zdela potrebno. Število mestnih volilnih okrajev se bo zelo pomnožilo. Gotovo je, da bo javnost silno presenečena, ker je od Lukacsevega govora veliko več pričakovala posebno z ozirom na škandalozne razmere, ki vladajo sedaj na Hrvaškem. Hrvaške se je Lukacs seveda zelo previdno ognil. Jedro vsega njegovega govora, da hoče večina nadaljevati svoje brutalno delovanje.

Upori v Južni in Srednji Ameriki. V mestu Cartagena (v državi Kolumbija) v Južni Ameriki je bil te dni tamkajšnji ameriški podkonzul ustreljen in sicer baje po nesrečnem naključju. Med ameriškim podkonzulom in kolumbijskimi oblastmi so vladale že dalje časa precej napete razmere in zato se splošno misli, da je podkonzul postal žrtev dobro premišljene atentata. V Združenih državah vlada radi tega veliko razburjenje in bo morala republika Kolumbija dati odločno zadoščenje, storilce pa energično kaznovati. — Mesto Istanpan v Mehiki je padlo v roke upornikov. Uporniki, okoli 1000 po številu, so naskočili mestu pri belem dnevu in povzročili strašno krvoprelitje. Ženske so oskrbnili, otroke žive sezgali, moške pa strašno mučili. Okoli 300 ljudi je bilo ubitih. Vlada je mestu sicer takoj poslala pomoč, toda uporniki so vojake pogladi v beg.

Zlet Gorenjske sokolske župe na Bled.

Gorenjska sokolska župa je določila letos Bled za svoj župni zlet. In mora se reči, da je storila prav. Dne 15. avgusta je na Bledu žegnanje, pride tudi mnogo domačinov iz okolice, mnogo romarjev celo iz Koroške, zakaj bi ne bil ta dan posvečen slovenskemu Sokolstvu. Saj je dr. Toman nekoč sanjal, da bi moral biti Velikega Smarna dan nekak skupni slovenski praznik na Bledu. Pomisleki, ki jih je iznašel »Slovenec« so se izkazali kot nepotrebnosti. Tuji na Bledu se itak pritožujejo, da ni nikakega življenja. Naš Bled ima premalo športnih prireditev, manjka zabav in veselice, ki si jih žele letoviščarji. Zato je umestno, da Sokolstvo pokaže svoje sile na Bledu. Tako daleč pa tudi še nismo, da bi se morali bati vsake

sede in so zakrivalo obraze, da nas ne vidijo. Toda Roza je dvignila glavo nenadoma, se ozrla proti meni in vprašala naravnost:

»Kje ste?«
Lagati nisem mogel in obrnil sem se v stran. In začutil sem, kako so naše ljubljene žene in hčerke vztrepetale v mrzlem dihu smrti, ki je bil obšel poprej mene.

Razumele so. Marija se je vzravnila pokonci in zastokala, nato se je zgrudila. Aimee je držala svoja dva otroke v naročju, kot bi ju branila. Veronika je pritisnila obe roki k obrazu in se ni zgenila. Celo teta Agata je bila postala mrtvaško bleda in se je prekrizala, mrmrajoč venomer očenaš in češčenamarijo.

Vkljub vsemu se nam je nudil veličasten, diven prizor. Znočilo se je že, bila je svetla poletna noč brez lune. Nebo je bilo posejano z zvezdami in bilo je tako svetlo in modro. Obzorje je ostal tako čist, da smo menili, večer je nastopil pravkar. In pod tem milim nebom se je razprostiralo neizmerno vodovje z fosforescentnimi valovi. — Nikjer več nismo zapazili zemlje, cela ravan preplavaljena.

Bili so trenotki, ko sem pozabil na nevarnost popolnoma. Mislil sem na tisti večer na bregu Marseville, kjer sem videl morje in stal pred njim v nemem začudenju.

»Narašča, narašča,« le venomer ponavljal moj brat Pierre in lomil cevko že ugasle pipe med zobmi.

Voda je ležala že v visočini enega metra pod streho. Nič več pa ni tekla mirno in enakomerno, tu in tam so se tvorili toki. Čuli smo, kako so vdarjali z grmečim bučanjem ob zidove. Izpodnašala je drevesa in hiše so se podirale kakor narahlo nasuti kupi peska na glavni cesti.

sapice, ki zapiha v nemških štimcih, saj je Bled še naš in lepa sokolska prireditev more tujem le pokazati našo narodno silo. Včerajšnji izlet je pokazal, da je Bled naš.

Zjutraj je odšel na Bled poseben sokolski vlak. Bil je natlačeno poln. Tudi druga dva vlaka ob 6 in ob 7. sta bila polna izletnikov, enako poln je bil vlak ob 9. Sokoli so izstopili v Lescah in so odšli peš na Bled naravnost na vežbališče, ki je bilo na travniku za Bledom.

Med tem ko so sokolske ljubljanske vrste in bližnja gorenjska društva že telovadila, je prišel od druge strani vlak iz Trsta, ki je pripeljal mnogo Sokolov in izletnikov iz Trsta, Gorice, Kobarida, Podbrda in od drugih. Sprejel jih je blejski Sokol s kranjsko godbo. Vsega skupaj se je sešlo na vežbališču nad 600 Sokolov.

Po dopoldanski telovadbi se je Sokolstvo ob 1. popoldne zbralo pred blejskim domom in je odšlo s »Slovensko Filharmonijo« na čelu v sprejeto mimo hotela Steidla, Lovca, Malnerja zdravniškega doma do hotela Sekovaniča. Tu je izpregovoril v imenu gorenjske sokolske župe dr. Marinič, ki je pozdravil Sokolstvo na našem krasnem Bledu. Za njim je govoril dr. Rybač iz Trsta, ki je prinašal pozdrave od juga. Na to se je Sokolstvo razšlo. Sprejeto je bil zelo lep. Na čelu je šlo 14 Sokolov jezdec, za njimi prapor ljub. sokola in 5 praporov gor. sok. društev. Bled je bil poln izletnikov in zelo oživljen. Tudi tuji so z zanimanjem gledali lepe vrste sokolskega sprejeto. Večina hiš in vil je bila v zastavah.

Po obedu so šli Sokoli in izletniki na jezero.

Ob pol 5. uri se je začela javna telovadba na telovadišču, kamor se je sešel ves Bled. Bilo je radost gledati te množice ljudstva. Vreme, ki se je zjutraj kislilo držalo, se je popoldne izpremenilo v krasen dan. Vaje sokolskih vrst in Sokolic so bile z velikim navdušenjem sprejete. Okoli vežbališča je bilo okoli 10 paviljonov, v katerih so stregle blejske gospe in gospodične. Po telovadbi se je razvila vesela zabava, pri kateri so se dobro imeli domačini in tuji. Posebno lep je bil moralen uspeh, ki ga je dosegel Sokol s svojimi vajami in s tem dokazal, kaj imamo pričakovati prihodnje leto. Bil je lep sokolski dan na Bledu.

DNEVNI PREGLED.

Na Bledu. Prijatelj našega lista nam piše: Tudi jaz sem se udeležil s svojo rodbino zleta na Bledu in sem se veselil novega zmagovalstva naših Sokolov. Minister Trnka s svojo gospo soprogo je videl sam, da se goji pri našem Sokolstvu telovadba s pravo češko vztrajnostjo in ljubeznijo. Videl pa je tudi, da se vedejo naši Sokoli vseskozi kulturno ter da vladajo med njimi vzorna disciplina. Plitkih izjav in razgrajev danes ni med Sokoli. Zvedeli smo pa tudi, da »Slovenec« članici proti zletu na Bledu ni imel prav nobene podlage ter da so se letoviščarji tega zleta celo razveselili. Prišli so večinoma vsi na telovadišče ter so svoje priznavanje Sokolu glasno izražali. Gostje na Bledu so se počutili med Sokoli izvrstno ter so ostali tudi do konca ljudske veselice, ki je bila vsestransko jako dostojna. Mogoče pa je, da so se klerikalni Blejci zbili Sokolov, ker so slutili, da Sokolov nastop ne ostane brez vpliva na ljudstvo. V ostalem pa bi svetovali »Slovenec«, naj bi se brigal bolj za to, da poskrbi blejsko županstvo za večji red po cestah in ulicah, kjer je mnogo nesnage, odpadkov, plevela, kopriv in celo podrtih šup. To pa modernemu letovišču ni v čast. Tudi samo nemški napis in razni bedasti dvojzlični napisi bi se morali odpraviti oziroma omejiti na gotovo mero. Nemškutarstva je po gostilnah sploh preveč. Natakarcje so celo po starih slovenskih gostilnah večinoma nemške itd. Tu bi bilo treba ostre metlje! Bled je krasen, a ostati mora slovenski. Napredek Bleda se ne sme vršiti na škodo domovine in naroda. Tuji so naši dobrodošli gostje, ki naj se počutijo med Slovenci kolikor možno ugodno, toda tuji nam ne smejo postati gospodarji. Za trimesečno sezono Bled ne sme prodati svojega slovenskega značaja. — Kako se morejo pustiti neukusni napisi grajske uprave na javni cesti in le nemški napisi na gradu? Postrežba po gostilnah še daleko ni primerna modernemu letovišču. V splošnem pa smo bili izletniki na Bledu lahko zadovoljni. Kakor marsikdo, so tudi na Bledu češki gostje prav dobrodošli naroden kvas. Blejci, uvažujte Čehe za to še posebno!

Sramota, ki so jo napravili oficijelni zastopniki blejske občine. Če mislijo oficijelni zastopniki blejske občine, da so napravili v četrtek s svojo odsotnostjo pri sokolskem slavlju na Bledu kako diplomatsko potezo, se zelo motijo. Njih dolžnost je bila, da pozdravijo goste iz Trsta in iz drugih slovenskih krajev na Bledu. Pozdravljali so jih tuji, ki so bili navdušeni za goste, ki so prihitali v četrtek na Bled, poskrili so se pa pred lastnimi brati tisti, ki bi jih v svoji občini morali pozdraviti prvi. To je sramota, ki jo moramo pribiti. Strah, da bi se s tem odbilo tuje in škodovalo tujkemu prometu, je bil neopravičljiv. Saj so bili ravno ti tuji oni, ki so izrazili zadovoljstvo nad imponujočimi sokolskimi četai. Niso se ogibali prireditve. Prišli so poleg, fotografirali so naše vrste, da si ohranijo spomin na ta krasen dan, in hvallili so vse. Zastopniki občine se pa menda sramujejo sami sebe. Minister Trnka je izražal svoje začudenje in zadovoljstvo nad razvojem sokolske ideje med Slovenci. Reprezentanti blejske občine pa dopuste, da jih tuji osramote. Govorili smo s tuji, ki so nam izjavili, da jim ostane nepozaben ta dan, ki so ga doživeli na Bledu. No, Sokolstvo bo koralako preko takih reprezentantov, v čast slovenskemu narodu.

Železniška uprava. V četrtek se je izkazalo, da železniška uprava ni dovoljno preskrbela in računala z prometom k sokolskim

prireditvam na Bled. Zmanjkalo je namreč v Ljubljani in pri primorskem vaku železniških voz. Sokoli so se morali voziti celo v vozovih za blagovni promet. Od Škofje Loke dalje sploh niso puščali nikogar več vstopati, ker je bil vlak prenapolnjen. Tako se tudi nazaj ni bilo mogoče nekaterikom vrniti pravočasno vsled prenapolnjenja. Zeleti je, da se kaj takega v drugo več ne pripeti.

Klerikalna firma — slabo priporočilo. »Slovenska Straža«, ki so jo klerikalci ustanovili, da konkurirajo Družbi sv. Cirila in Metoda, je založila tudi pismeni papir, da bi lažje in hitreje prišla do denarja, ker ga izpod klerikalnih palcev ni lahko dobiti. Toda papir »Slovenske Straže« ni šel v denar, pod klerikalno firmo. Kar diši po črnih, tega ljudje ne marajo. Ker bi pa vendarle bilo škoda, da klerikalni papir razjede molji, so si klerikalne glave izmislile to-le premetenost: svoj papir so dali v razprodajo nekemu ljubljanskemu trgovcu s papirjem, ki naj sedaj klerikalni »Slovenski Straži« pomaga iz zadrege. Seveda bi bil klerikalcem vseh denar iz naprednih žepov.

Prav dobro in zaslužno so jo dobili. Včerajšnji »Učiteljski Tovariš« piše: »Bivši okrajni šolski nadzornik Franc Finžgar v Gorici je odlikovan z vitežkim križcem Franc Jožefovega reda. — Kaj neki poredko k tej najvišji odlični tisti klerikalni ruvači, ki so z dr. Šusteršičem na čelu preprečili zopetno imenovanje Finžgarjevo za okrajnega šolskega nadzornika? — Ko je Finžga ja naša Zaveza v Celju imenovala za svojega častnega člana, je pisal »Slovenec« z dne 13. t. m. dobesedno: »Za častnega člana je bil izvoljen Franc Finžgar, profesor na goriškem učiteljskem, in sicer zaradi posebnih zaslug za ljudsko šolstvo« na Goriškem. V resnici so ga pa zato izvolili za častnega člana, ker je bil eden izmed glavnih liberalnih petelinov na Goriškem in mu hočejo dati malo »žavbe« za brco, ki mu jo je dalo goriško ljudstvo... Sedaj pa vprašamo klerikalne žurnaliste, ki znajo tako nesramno pisati, ali se upajo trditi, da je tudi to najvišje odlikovanje — žavba za brco, ali pa je vendarle zaslužno priznanje Finžgarjevih posebnih zaslug za ljudsko šolstvo? — Sedaj govorite, če imate pogum! — Tako »Učiteljski Tovariš«. Radovedni smo, kaj porečejo »Slovenec« poštenjaki sedaj. Mislimo pa, da bodo kvitirali svojo sirovost — z molkom!

Slovenska ideja v Trstu se razvita in zmaga! Narodna zavest tržaških Slovencev kipi danes tistega navdušenja, ki ga nam Slovincem razpolaga edino še doba slovenskih taborov. Navdušenje in požrtvovalnost za narodno idejo je tako odkrito, da ga ni zlata, ki bi jo zamogel podkupiti. Narod nad vse! Tako je žrtvoval slovenski delavec v Trstu v četrtek svoj zaslužek, da je zamogel manifestirati za slovensko narodno idejo na Bledu; slovenski okoličan se ni strašil žrtvovati noči in eden in pol ure hoda, da se je peljal s posebnim vlakom s svojimi brati na Bled. Šli so, da si dajo ognja čistemu bistvu in odkritemu narodnemu navdušenju, ki zatira politične strasti. 1283 Tržačanov je prihitelo v četrtek na Bled. To nam je dokaz, da ne bode dolgo, ko bode Trst slovenski. Prejtanen je pa odšlo na Bled že 100 Sokolov. Iz Trsta je torej bilo na Bledu vsega skupaj čez 1383 narodnih bojnikov, ki so za naše narodne pravice ob sinji Adriji vedno na straži.

Dr. Alfred Jensen, pesnik član Nobelovega instituta švedske akademije v Stockholmu, ki je prevedel več Askerčevih balad in romanc ter jih izdal zbrane v knjigi: »Anton Asker: Slovniška ballader« l. 1901. v Stockholmu, je izrekel gospodu bivšemu županu Ivanu Hribarju svoje prijateljsko sožalje zaradi smrti spoštovanega pesnika A. Askerca. Dr. Jensen je veleugleden švedski pesnik ter hoče napisati o Askercu v švedskih listih nekrolog. Jensen piše gospodu Hribarju: »Vrnivši se s potovanja sem zvedel šele sedaj, da je moj nepoznani prijatelj Askerce že pred meseci umrl!« — Tako spoštujete tuji literati našega pesnika. Pri nas pa mečejo razni neplodni Terziti blato in kamenje Askercu na grob! Tak je pač razloček me tujo in slovensko pieteto

Drobiz iz Štajerske. Iz Ptujja: Akademsko ferijalno društvo »Bodočnost« si je na svojem običnem zboru izvolilo sledeči odbor: predsednik Fr. Marinič, medicinec v Dolni pri Ptujju; podpredsednik Maks Kovačič, filozof pri Sv. Trojici v Slov. Gor.; blaginjak Karel Zelenik, jurist pri Sv. Bolfenku v Sl. Gor.; tajnik Anton Ozvald, tehnik v Središču; knjižničar Karel Senčar, jurist v Ptujju in Franc Šlamberger, jurist v Obrežu pri Središču. — Nesreča se je zgodila v pondeljek pri stavbi novega mostu v Mariboru. Tesarski pomočnik Anton Zavernek je padel iz 10 metrov visočine na Kamcu in si prebil glavo. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnišnico, kjer je umrl. — V Mariboru se je vršil 15. t. m. na mestnem sejmšči zrakoplovni polet. — V Recenjaku pri Sv. Lovrencu nad Mariborom so pri občinskih volitvah dne 8. t. m. zmagali Slovenci. — Iz St. Lovrenca nad Mariborom se poroča: Dne 17. junija se je 12 slovenskih posestnikov in obrtnikov pritožilo na deželni odbor proti nekaterim točkam trško-občinskega proračuna za l. 1912, ter zahtevalo znižanje obč. doklad, ki so znašale dozdaj 99 odstotkov. Deželni odbor je z odlokom od 18. jul. izpodbijane točke sicer zagovarjal, a vendar pritožbi glede doklad ustregele in jih znižal na 72 odstotkov. — Nesreča na železniški voz. Ko so nameravali nek naložen vagon spraviti na tehniko, je prišel delavec Ignac Kotnik med dva puhača, ki sta mu stisnila oprsje. Čez pol ure je izdihnil. Zapuščena vdova brez otrok. Vzrok je baje, ker so delavce preveč priganjali k delu. — Poroka. V Solčavi se je poročil g. Anton Krolnik, c. kr. poštar v Šmarju pri Jelšah, z gđ. Pavlino Germel, c. kr. aspirantko v Radmirju. — Na Dobrni je bilo letos v kopališču, kakor se

nam poroča, precej odličnih slovenskih gostov. Med drugimi je tam tudi deželni odbornik g. Robič s soprogo. — Nagrade za nabiranje hroščev so dobili otroci šol v Bočni, na Gorici in v Rečici v Sav. dolini. V Bočni so jih nabrali otroci 446 litrov, na Gorici 899 in v Rečici celo 2826 litrov. Zeleti bi bilo, da bi sl. učiteljstvo tudi po drugod skrbelo za učenje te škodljive golazni. — V St. Ilju v Slov. Gor. je 15. t. m. zborovalo klerikalno slovensko dijaštvo, ki je vzelo reševanje St. Ilja nekako v zakup. Uspehi »dela« teh mladih junakov se žal nikjer ne vidijo, zakaj v St. Ilju slovenstvo rapidno nazaduje, a tudi ni mogoče drugače. Saj klerikalci slavijo ko; velikega narodnjaka župana Thalerja, ki občuje v svoji rodbini dosledno nemški, ki kot načelnik krajnega šolskega sveta ne gleda čisto nič na narodno vzgojo na tamošnji slovenski šoli, tako da na primer otroci slovenske šole pozdravljajo z »Griiss Gott!« in ki je končno pripomogel tudi k temu, da se je v občinskem odboru sklenilo razširjenje nemške šole. Na klerikalnem dijaškem shodu se je tudi več govorilo o liberalizmu in podobnih stvareh nego o načrtih za obrambo St. Ilja. — V Ptujju je umrl 11. t. m. davčni oficijal g. Leopold Petek. Zadel ga je kap. — Iz Ptujja. Naši mestni očanci so protestirali v neki seji proti temu, da je mestni župnijski urad neko spremembo v nedeljskih mašah naznanil na cerkvenih vratih tudi v slovenskem jeziku. Prihodnjič — upamo — bodo sklenili odločen protest proti temu, da Slovenci še vedno obiskujejo nemške trgovine v Ptujju. — V Vurberku pri Ptujju se vrše v kratkem občinske volitve. Pridno se pripravljajo nanje baje tudi nemškutarji. — V Smartnem ob Paki so pri občinskih volitvah dne 10. t. m. brez odpora z napredne strani bili zopet izvoljeni klerikalni kandidati. Istotako v Sromljah pri Brežicah in v St. Petru v Sav. dolini. So to klerikalne trdnjave, kjer je napredna misel še premalo ukoreninjena. — V Kobarjih je bil 7. t. m. za župana izvoljen g. Jakob Melavc p. d. Venišek. Upamo, da bo v narodnem oziru sledil svojim prednikom v moštosti in odločnosti. — V Svičini nad Mariborom so 11. t. m. ustanovili podružnico Schulvereina.

Po sebi sodijo! Iz Celja se nam piše: Mari-borska »Straža« izvaja iz poročil o učiteljskih zborovanjih v Celju, na katerih so bile o posameznih predmetih »burne« in »hrupne« debate sklep, da v naprednih učiteljskih krogih poka. Ljube klerikalne dušice, bodite brez skrbi! Da so na zborovanjih naprednega učitelstva debate mestoma tudi burne, izhaja iz preprostega dejstva, ker pridejo k takim zborovanjem zreli, samostojno misleči ljudje, in ne ponižni piščiki, kakor so Slomškariji, ki pred vsakim kaplanom zlezajo pod klop, ali pa pristaja štajerske klerikalne stranke, ki samo na Korošev mignjajo že popadejo vsi pred njim na kolena. »Burne« debate v kaki organizaciji so znamenje samostojnosti mišljenja njenih članov in znamenje notranje svežosti in sile dotične organizacije. Pri vas, klerikalni prijatelji, je kaj takega seveda nemogoče. A pametnih ljudi ne smete soditi po sebi.

Drzno politično sleparstvo. Iz Celja se nam poroča: Zadnje mesece čitamo v poročilih klerikalnih listov o shodih poslancev dr. Jankoviča dosledno tudi da ta mož pripoveduje nevednim backom, da so klerikalni poslanci zabranili vinski davek. To je drzna farbarija, nevredna namestnika dež glavarja. On mora dobro vedeti, da je vladna namera glede vinskega davka padla vsled enodušnega odpora vinogradnikov cele države, in da se je v prvi vrsti trudil za njen padec tudi takratni poslanec senatni predsednik dr. Ploj. Sedaj klerikalni poslanci so vražje malo pripomogli, najmanj pa dr. Jankovič, ki takrat še poslanec ni bil, pa vendar hoče sedaj tudi na svoj rovaš zapisati nekaj te »slave«. To je grdo za poštenega politika, za kakršnega smo dr. Jankoviča dozdaj še vedno smatrali. Odzadj moramo seveda tudi njega prištevati med politične sleparje Korošev in Benkovičeve vrste.

Nova slovenska posest. Veleposestnik g. Jurca iz Postojne je kupil ob barona Levetzowa veleposestvo Hrušica za 380.000 K.

Vsaka slovenska rodbina bi naj čitala »Slov. Ilustrovani Tednik«. Zadržna številka vsebuje sledeče slike: 1. Na gori Chaberton se je hriba zdrnil top ter podrli in potegnili za seboj 20 vajakov; 2. Sokolice z Vranskega na Štajerskem; 3. Razvitje prapora »Sokola« v Trbovljah (2 sliki); 4. Češki gostje 5. t. m. v Ljubljani; 5. Vstaja v Albaniji (4 slike); 6. Moč materinstva (2 sliki). Vse slike so jako zanimive.

Nove občinske volitve v Prečini. Ker je dolgotrajna prečinska afera z nepričakovanim (?) vspohom končana, se v kratkem razpišejo nove volitve. Z ozirom na znano dejstvo, da so bile pri prvih volitvah ob priliki vloma v volilni zaboj vse glasovnice premešane, večina naprednih nameroča s klerikalnimi, se te volitve izvedejo popolnoma iznova. Klerikalci so že pridno na delu; baje so si za vsak slučaj pustili preskrbeti glasovnice z že tiskanimi kandidati, župnik Smidovnik in kaplan Terškan že lazita po vaseh ter pobirata pooblastila. Pa to pot jima kupčija ne gre tako gladko, kakor je šlo prvič. Kakor se čuje, klerikalci nameravajo zopet kandidirati Vintarja.

Semeni za ječmen. Dne 22. avgusta 1912 bo v Miškovcu semenj za ječmen. Izpisek iz sejmskega poslovnega reda sta v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Policaja vgriznil v palec. Franc Rogelj, močna, silovita natura iz Zatičine, je popiljal 3. avg. v neki zganjarni na Karlovski cesti. Naenkrat pride k tamkajšnji stražnici in zahteva od stražarja Fr. Kurenta, naj gre z njim intervirat v dotično zganjarno, češ, da so tam kaj razgrajali in mu delali silo. Stražar ga je napotil k drugemu stražarju, ker je bil sam tačas zaposlen. To je pa Rogelja, ki ima hude roge in se rad bode z oblastnjaki, pravilo po

Koncu. Rentačil in rogovilil je okrog policaja tako nespodobno, da mu je le-ta napovedal aretacijo in ga odpeljal v stražnico. Tu pa je Rogeljev rog zrastle še za en rogelj: zgrabil je policaja za vrat in ga pritisnil ob steno. Obsul ga je s ploho psov in ketvin in ga obenem vzgriznil za palec na roki. Šele potem ko sta stražarja prihitela na pomoč še dva stražarja, so suroveža ukrotili in ga vtaknili v okove. Rogelj se je zagovarjal včeraj pred dež. sodnijo, kjer se je obnašal zelo oblastno in se delal nedolžnega kot Lahov koš. Kljub vsem izgovorom je bil obsojen z ozirom na to, da je nepoboljšljiv sovražnik stražarjev in je vsled raznih nasilnih izgrezov sedel tekmo 10 let vsako leto parkrat na obtožni klopi, na 18 mesečno ječo. Rogelj tudi s kaznijo ni bil zadovoljen in je prepračen o svoji nedolžnosti in ovčji koži zažugal pričam odhajajoč v zapor, da jih bo prišel iz ječe »že tožil zaradi krive prisege«.

Sekiro je vrgel svoji teti v glavo samski delavec F. Resman iz Brezij. Pred sodnijo se je zagovarjal, da je vrgel sekiro »tja v en dan«, a sodnija takega izgovora z ozirom na to, da je dobila njegova teta M. Horvat na glavi nevarno poškodbo, ni mogla upoštevati in je obsodila Resmana na 3 mesece ječe.

Kinematograf »Ideal«. Od danes dalje, začetek večernih predstav ob polu 9. uri. Spored za soboto 17., nedeljo 18. in ponedeljek 19. avgusta 1912: 1. Žurnal Pathe. (Kinematografska poročila. Najnovejši dogodljaji, sport, moda itd.) 2. Umetnost, kako se postane zvičnejši. (Krasna ameriška veseliga.) 3. San. plesalka. (Prvonočna drama. Samo popoldne.) 4. Greh našega časa. (Svetovna učinkovitost Nordiskfilm Co. V glavni vlogi W. Psylander, ljubljene občinstva. Samo zvečer.) 5. Slikar iz ljubezni. (Krasna veseliga. Igra Maks Linder.) V torek Olinške igre v Stockholmu.

Indijski Herkules. V Indiji je te dni umrl Rama Murti Naidu, katerega so radi njegove naravnost neverjetne moči imenovali domačini »Indijski Herkules«. Časopis »Indian Review« prinaša par podatkov o bajni moči tega velikan Rama Murti je prenesel na svojem trebuhu 40 q težkega slona, ne da bi se kaj poškodoval. Dalje je nekoč dovolil, da je šel čez njegov hrbet dobro naložen tovorni voz. Prsa je imel tako močna, da je držal na njih 1350 kg težko skalo in konečno še dovolil, da so skalo na njegovih prsih razbili s kovaškimi kladivi. V Indiji je bil tako zelo znana oseba, da so mu povsod, kamor je prišel, priredili naravnost triumfalne sprejeme. Neverjetno je, kako hrano je vžival ta človeški čudež. Mesa sploh ni jedel, ampak samo vegetarična jedila. Vsak večer je zavžil malo riža in par požirk vode. Zelo rad se je hranil tudi z mandeljni, črnim poprom, neko posebno kašo, medom, maslom in sladkorjem.

Napoleona I. spremljevalec na zadnjem potu. V Nizzi na Francoskem je umrl v starosti 89 let Jean Piere Civatte, vitez častne legije. Z njim je legel v grob zadnji izmed onih mornarjev ladije »La belle Poule«, ki je leta 1840, pod poveljstvom princa Joinville, najmlajšega sina kralja Ludovika Filipa, pripeljala iz otoka Sv. Helene zemeljske ostanke največjega francoskega ženiga, cesarja Napoleona. Cesar Napoleon je bil kakor znano od leta 1815. na otoku Sv. Helene v prognanstvu in je umrl leta 1821. Njegovo truplo je bilo do leta 1840, pokopano na otoku, nakar so je prepeljali v Pariz in pokopali z največjimi slavnostmi.

Skrivnostno deževanje kamenja. Iz Budimpešte se poroča: Na posestvu Hordicsa, ki je last grofa Aleksandra Andrassyja se nahaja hlev, v katerem se vsuje na vsakega, ki stoji gosta toča kamenja. Dasi so hlev in njegovo okolico natanko preiskali, niso mogli dosedaj najti skrivnostnega »coprnika«, ki dela kamenito točo in jo vsipa s stropa na došlece. Med praznovnim prebivalstvom vzbuja ta slučaj veliko razburjenost posebno, ker mislijo, da je v zvezi z žetvijo, ki jo zdaj opravljajo na grofovskem posestvu.

Parnika sta se trčila. V zalivu Sv. Marka v Benetkah je trčil predvčerajšnjim ogrski parnik »Buda« v norveško ladjo »San Remo«. Potopili so se trije svetilni čolni s prtljago, a pet čolnov je poškodovanih. Škoda iznaša 30.000 kron.

S koso prebodel brata. Sinova mlekarneškega lastnika Ruandta sta bila na polju pri svojem očetu, ki je na mestnem travniku v Hohenschönhausenu blizu Berolina kosil travo. Ko je bil voz naložen s travo, je zasadil starejši brat koso v travo na vozu in je pri tem prebodel sletnega bratca, ki je neopažen čepel na vozu. Kosa mu je predrila prsa ob levi strani srce in je pogledala zadaj na hrbtu ven. Smrtno nevarno ranjenega dečka so takoj odpeljali v bolnico.

Tajni umor. 13. t. m. so našli na dvorišču oblečene mlade dame, na katerem so opazili mnogo majhnih vbočin, ki so še krvavele. Umor se je zgodil v stanovanju neke trgovčeve vdove, ki se je mudila ta čas na letovišču. Dama so videli priti v dotično hišo v spremstvu dveh gospodov, a kdo je ona in njeni morilci, policija še ni mogla dognati.

Zgodovinsko slavna palača Petra Velikega zgorela. Kdor se je mudil kdaj v ruski prestolnici ob Nevi, je gotovo imel priliko, da si je za 28 kopejk vstopnine izposloval vstop v tzv. »palais« v carskem vrtu. Dasi je dvonadstropna palača zelo neznatna tako po veličini kakor po zunanosti, vendar ima v svoji skromnosti veliko zgodovinsko važnost, kajti v nji je stanoval in zboroval svojimi velikaši neredkokrat glavni ustanovitelj ruske države Peter Veliki. Nazunaj se razlikuje ta palača od ostalih meščanskih hiš le po holandskih ornamentih, v notranjosti ima pa vso silo imenitnih starin iz časov velikega carja. Med ostalimi se nahaja v nji raznovrstno pohiše, ki ga je Peter Veliki sam napravil, velika omara iz kostanjevine in holandska stenska ura s težkimi utegi. Krasna lega, po francosko-holandskem okusu zasajeni vrt, ki se je tekom časa razširil v velikanski

park v obsežnosti kakih 300 ha daje palači še večjo vrednost in krasoto. Ravno nasproti tej palači na drugem bregu Neve pa stoji na krasnem vrtu majhna lesena hiša iz katere je Peter Veliki razgledaval prve temelje, iz katerih je izrastel današnji Petrograd. Nad to hišico je dala Katarina Velika postaviti na stebrih večjo kamenito zgradbo, da bi tako hišo obvarovala pred viharji. V tej hiši je sravljen čoln z imenom »Oče ruske mornarice«, ki ga je stesal sam Peter Veliki, Drugi trdijo zopet, da je bil pripeljan čoln iz Izmajlova pri Moskvi, kjer so imeli prestolnico Romanovci. Peter, ki je v mladih letih tam živel, je našel napol razdejani čoln in ga je dal holandskim tesarjem popraviti. Pri teh popravilih je tudi sam mnogo pomagal. V tem čolnu se je Peter Veliki več let dan za dnevom vozil, kar ga je vspodbudilo, da je iz velike navdušenosti za mornarstvo pozneje zgradil rusko mornarico. L. 1721. je dal prevleči čoln s pozlačenim bakrom in ga prepeljati v Petrograd. Z njim se je peljal v Kronstadt, njegovi admirali so morali veslati, a on je ravnal krnilo. Na jamboru je vihrala zastava, a iz oken se kukali majhni srebrni topovi. Kakor se je car v tem čolnu pripeljal v Kronstadt ravnato tako je zopet odplul z njim v Petrograd. Razen tega čolna se nahaja v hišici krasna slika Odršenika — Podali smo kratek opis znamenitih ruskih starin. Kdor je že potoval kdaj po Rusiji jih je gotovo na svoje oči ogledal, kdor pa pojde odzdej za naprej v Petrograd, ne bo videl več ob nevskem bregu zgodovinske »Palais«, kajti pred kratkim je izginila v plamenih uničujočega požara.

Ljubljana.

Podržavljenje ljubljanske policije se je izvršilo na pritisk klerikalcev in seveda s podporo deželnega predsednika barona Schwarza. S podržavljenjem je šlo s čudovito naglico. Mesto je s tem udarjeno z ogromnimi izdatki, prikrajšana pa je tudi njegova avtonomija. Ta dva udara so zadali Ljubljani klerikalci v družbi z vlado, samo da ta dva faktorja dokazeta, kako ljubita prestolico slovensko! Ljubljani nalagajo njeni »prijatelji« vedno nova bremena, njenemu razvoju pa stavljajo vse mogoče zapreke.

— Brez srca! Klerikalna deželnozborska večina ima na svoji vesti z mrzlično naglico izvršeno podržavljenje ljubljanske mestne policije. S tem niso klerikalci pokazali samo, da so sovražniki občinske avtonomije, nego so podali vnovič dokaz, da so ljudje brez srca! Sedaj se splošno govori, da prevzame država pač dosedanje stražnike, toda le provizorično, nekako na poizkušnjo, ki bo trajala eno leto. Tisti stražniki, ki se bodo vedli tako, kakor bo to gotovim ljudem všeč, bodo po preteku enega leta sprejeti v stalno državno službo, druge pa bodo odslovili ter bo morala zanje še nadalje skrbeti mestna občina brez ozira na to, če jih bo rabila ali ne. Tako ravnanje je kruto in je vredno najslovesnejše obsodbe. Ubogi stražniki bodo izpostavljeni bridkim izkušnjam ter bodo leto dni viseli med gotovostjo in negotovostjo: Ali bomo podržavljeni ali ne? Poleg težavne službe jih bo begala še težja negotovost, da jih moramo od srca pomilovati. — Ta tortura bi bila nemogoča, ako bi klerikalci, ki imajo po lastni izpovedi vso oblast v rokah, ob podržavljenju ljubljanske policije storili svojo dolžnost! Takrat, ko je bil čas, bi morali kategorično zahtevati, da prevzame država vse mestne stražnike, da se jim tako na eni strani osigura gotova eksistenca, na drugi strani pa da se mestna občina obvaruje novih izdatkov. Klerikalci pa so vse to namenoma opustili, ker so brez srca, ker se jim nihče ne smili in ker jim je dovolj, ako je utešena njihova samoljubna politiška strast. Za tak obupen položaj, v katerem se sedaj nahajajo mestni policijski stražniki, se naj zahvalijo ti klerikalci. Vsa krivda je na njihovi strani!

Stavbna sezona v Ljubljani je letos prav siromašna. V mestu grade tako malo novih stavb, kakor še nikoli izza potresa. Temu so kriva draga stavbišča, drag stavbni material in dragi delavci — izkratka: splošna druginja. Posebno je občutno pomanjkanje malih stanovanj. Zlasti srednji in nižji sloji opravčeno tožijo, da spričo splošne druginje komaj izhajajo.

Mirozov priredi danes ob 8. uri zvečer vojaška godba povodom cesarjevega rojstnega dne v nedeljo. Jutri zjutraj bo budnica, dopoldne pa vojaška maša.

DRUSTVA.

Sokol v Idriji vabi vse brate in sestre, da se udeležijo III. Sokolskega dneva I. S. Ž. in slavnosti razviti prapora Sokola v Cerknici v nedeljo, dne 18. avgusta. Odhod iz Idrije ob polu 1. uri opoldne z avtomobilom. Zbirališče pred trgovino br. Valentin Lapajeta. Vožnja v Cerknico in nazaj stane 3 K 50 v. Povratek iz Cerknice ob 10. uri zvečer. Zglasila za avtomobilno vožnjo sprejema društveni načelnik dr. J. Novak. Priglasiti se morejo tudi nečlani, ki se nameravajo udeležiti slavnosti cerkniškega Sokola. Vabimo vse na mnogoštevilno udeležbo!

Prostovoljno gasilno društvo v Šmarju vabi vse člane in nečlane v nedeljo 18. t. m. v Šmarje k veselici, ki jo priredi na vrtu gosp. Ant. Škrjanca v spomin tridesetletnice obstanka gasilnega prostovoljnega društva. Spored: Godba, petje, srečolov, šaljiva pošta, ples zverinjak, prosta zabava itd. Pri veselici sodelujejo tudi vsa domača dekleta v narodnih nošah. Pričakuje se velike udeležbe. Veselični prostori bodo priznani ozaljšani.

Knjižnica »Delavskega podpornega in izobraževalnega društva« v Trstu je sicer zelo velika, toda v veliko žalost marsikomu so knjige po večini od Mohorjeve družbe. Ostale knjige pa so znani »šundromani«. Izobraževalna društva imajo namen izobraževati ljudstvo, toda s temi romani, mislimo, dosežejo ravno nasprotno. »Delavsko podporno in izobraževalno društvo« naj vrže te »šundromane« v koš in naj naroči priznane leposlovne knjige. Delavci si ne morejo nakupiti dragih knjig, pač pa je sveta dolžnost, da so jim na razpolago leposlovni spisi vsaj v izobraževalnih društvih.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

VELIKANSKI VTISK SOKOLSKEGA ZLETA.

Bled, 16. avgusta. Danes stoji ves Bled pod velikanskim vtiskom včerajšnjega sokolskega zleta, ki je uspel nad vse sijajno. Tujci se živahno razgovarjajo o sijaju in mogočnosti nastopa slovenskih Sokolov, ki so tako s svojim pohodom kakor pa zlasti z javno telovadbo naravnost fascinirali tisočglavo množico.

Bled, 16. avgusta. Domačini naprednega mišljenja so pakazali tujcem znani »Slovenčev« članek, ki je z njim intrigiral in ščuval proti sokolskemu zletu. Tujci so si dali »Slovenčev« članek prestaviti in so se čudili klerikalni nesramnosti in podivjanosti. Poznajo pač stremjenje mednarodnega klerikalizma, a na podlagi navedenega »Slovenčevega« članka so sedaj prepričani, da presegajo naši klerikalci vse druge po zlobi in sovražnosti.

Bled, 16. avgusta. Mnogo odličnih letovščarjev se je nasproti našemu poročevalcu izjavilo, da se prihodnje leto gotovo udeležijo vse-sokolskega zleta v Ljubljani. Vse, kar je na Bledu naprednega, je iskreno vzradoščeno, da je sokolski zlet tako sijajno uspel.

Bled, 16. avgusta. Najugodnejši vtisk na ogromno množico je napravila prisotnost ministra Trnke, ki je s tem dokazal, da se tudi od-

govorni in odločilni faktorji zanimajo za pomen, važnost in napredek Sokolstva. Ob tolikem vsestranskem uspehu so klerikalci vsi poparjeni in osramočeni. Njihove zahrbtnje in umazane nakane je spoznal ves tu zbrani olikani svet, ki sedaj klerikalce z nami vred — zaničuje!

DR. HUDNIK — POMILOŠČEN?

Dunaj, 16. avgusta. Vaš poročevalac je čul govorico, da bo dr. Hudnik, ki je bil zaradi poloma »Glavne posojilnice« obsojen na triletni zapor, dne 18. t. m. pomiloščen in izpuščen na svobodo. (Ne moremo konstatirati, koliko je na tej govorici resnice. Op. ured.)

ČRNOGORSKO-TURŠKI SPOR.

Carigrad, 16. avgusta. Ministrski svet je včeraj na podlagi informacij od strani svojega poverjenika, razpravljal o turško-črnogorskih dogodkih na meji. V poročilu se trdi, da se je kralj Nikita izrazil, da hoče Črnagora braniti svoje pravice in protestirati proti temu, da Turčija zavlačuje sankcioniranje protokola glede ureditve meje.

Carigrad, 16. avgusta. Črnogorski poslanik je izročil Porti noto, v kateri prosi za satificiranje protokola glede ureditve turško-črnogorske meje.

POTOVANJE ANGLEŠKEGA KRALJA.

Strelitz, 16. avgusta. Včeraj je semkaj dospela angleška kraljica s princesinjo Mary. Kralj Jurij pride baje koncem meseca septembra na Dunaj, kjer obišče cesarja Franca Jožefa.

Odgovorni urednik Rađivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

„DAN“ se prodaja po 6 vin.

1. V Gorici: Karol Schmelzer, južni kolodvor Ter. Leban, Corso Verdi 20. Jan. Sardagna, Gosposka ul. 9. U. Likar, državni kolodvor.
2. V Kranju: Adamič. Glavni trg: Rant; Šifer na kolodvoru.
3. Na Bledu: Pretnar in A. Wölfling.
4. V Bohinjski Bistrici: M. Grobotek.
5. V Radovljici: Oton Homan.
6. V Škofji Loki: M. Žigon.
7. V Idriji: tiskarnar Sax.
8. V Cerknici: K. Werli.
9. Na Rakeku: A. Domicelj.
10. V Gor. Logatec: Josip Rus.
11. V Postojni: I. Marinčič.
12. V Št. Petru na Krasu: K. Schmelzer.
13. V Novem Mestu: Josip Kos.
14. V Opatiji: A. Tomašič.
15. V Reki: J. Trbolevič.
16. V Divači: K. Schmelzer.
17. V Komnu: A. Komel.
18. V Nabrežini: K. Schmelzer.
19. Na Zidanem mostu: M. Peterman.
20. V Celju: Zvezna trgovina.
21. V Mariboru: Vilko Weixl.

Ona pa se mu je počasi približala, zasedla bakljo v vlažna tla in je uprla vanj svoje oči.

Zdaj jo je spoznal. Posilil se je vstati, ali železje mu ni dopuščalo. Povesil je glavo na prsi in je dejal:

— Hvala, madame za obisk. Hvala za čast, ki mi jo izkazuje...

Njegov glas je zvenel odkritosrečno in obenem ironično. Pogled nanj je bil usmiljenja vreden. Čepel je na zemlji in kratke verige so zabranjevale vsako gibanje; mogel je le klečati ali na pol stati. Roke so komaj dosegle do ust. Da mu ni bila namenjena smrt pod rabljevo roko, bi moral segniti tu na živem telesu, če bi ga podgane ne požrle preje...

Kraljico je obšla gomazeča smrt. Roke so ji omahnile ob telesu, glavo je nagnila na stran in obraz je pokrila taka otožnost, da je plemič osupel zrl vanjo...

Bila sta sama; ječar je ostal zunaj na hodniku in priprl vrata. Baklja je metala krvavo svetlobo na oba in prodirala do sten skozi zaduhli, z zopno toploto nasičeni zrak. Nikjer ni bilo niti najmanjši odprtine, ki bi dajala odhod in dohod vzduhu. Mrtvaška tišina je napolnjevala strašno ječo in je neenakomerno udarjanje vodnih kapelj, ki so pronicale skozi strop na zemljo in plaho beganje podgan je srahotno motilo grobno tišino.

Passavant je mirnodušno čepel na blatni zemlji in mežikal z očmi, ki so se razveseljevala nad lučjo. Niti najmanj ni izgledal potrft in obupan.

brušena klina. Odločila se je za boj na pogin ali zmago... Sovražstvo do Odette je doseglo vrhunec in vse je odmevalo v nji in okoli nje v grozečem kriku:

— Umreti mora, umreti...

Šele proti večeru se je popolnoma umirila. Zahotelo se ji je vzprejemati in dvor, ki je prihitel klanjat se ji, je strmel nad čarobnostjo, ki je izhajala tisti večer iz kraljice. Njena prava, polna natura je slavila triumfe. Boginja in človek sta se vtesnila v njeno telo...

Vzprejem je trajal le kratko. Proti deseti uri je spala vsa palača že v mirnem pokoju... Le kraljica je bdela in se pripravljala za zadnji poskus...

Opravila se je dekliško, lase si je zvila v nasukljane kitice, da so ji padali na čelo, na tilnik, na lici. Obkleja se je v befo tuniko, ki ji je segala do gležnjev in se preprosto prepašala. Ogrnila se je z debelim, volnenim plaščem in je skrivoma zapustila palačo. Prehodila je dvorišča ter vrtove in dospela k Hideloni. Zaklicala je ječarja. Odprl je in je vstopila. Takoj se je obrnila k stopnišču, vodečemu v podzemlje in je mignila ječarju. Baklja je plapolajajoče zagorela.

— Kje je, je vprašala podmolko.

— V najspodnejšem delu, Veličanstvo!

— Snemi ključce in sveti!

Ječar je molče ubogal. Kraljica ni povedala h komu hoče; ječar je sam uganil. Bilo je nepravilno, kar je napravil. Ali ukaz je bil tako odločen, da je mehanično ubogal. Mnogokrat je že tako spremljal kraljico ponoči v globino Hidelone, kjer so poginjali državni jetniki. Iza-

Mali oglasi.

Išče se babica ali gospodinja z dežele bli-
zu Ljubljane, katera sprejme gospodično na
stanovanje in hrano za nekaj mesecev. Na-
slov naj se pošlje na: Angela 22. Ljubljana,
poštno ležeče.

Gumi plašč, frak in več literških stekle-
nic se prodaja: Poljanska cesta št. 6 pri g. Mur-
mayer, I. nadstropje.

„V senci jezuita“

Novi roman „Dneva“!

Naš drugi roman „Hiša St. Pol“ se
bliža koncu. Sledi mu „V senci jezuita“,
velik zgodovinski roman iz časov vlade
francoskega kralja Franca I. Izmed glavnih
oseb, ki v njem nastopajo, naj omenimo
samo Ignacija de Loyola, ustanovitelja je-
zuitskega reda; naši bralci dobe s tem ro-
manom jasno, pretresljivo sliko peklens-
kih spletk teh „vojščakov Kristovih“. Na-
stopajo pa tudi osebe, znane iz romana
„Otroci papeža“: Vitez Raga-
stens, Beatrice, njiju sin ter zvesti Spa-
dacappa.

Povejte vsem, ki so čitali ta roman,
da se „V senci jezuita“ nada-
ljujejo

„Otroci papeža“

Pozor!

Radi preselitve se prodaja raz-
lično, še dobro ohranjeno pohi-
štvo, kot kompletna spalna in
jedilna soba, knjige, zastori, žim-
nice, različni okraski za stano-
vanje, kuhinjska posoda i. t. d.

Kje, pove „Prva anončna pisarna“.

Med bralce tega časopisa razdelimo 3000 parov

izvrstnih, zelo elegantnih usnje-
nih čevljev na vrvice iz najbolji-
šega, trpežnega usnja, po sliki,
zato, da spoznajo našo trdiko.
Le zaslužek na delu K 13-75
za 3 pare čevljev se plača.
Čevlji veljajo sicer 42 kron.

Pošljemo vsakemu po izbiri in v
polno zadovoljnost 3 pare moških
ali ženskih čevljev, vsako zahte-
vano številko. Zamenja dovolje-
na, zato nič rizika. Pošilja se pro-
ti povzeli ali denar naprej. Raz-
pošilja Prva krščanska izvozna
trgovina čevljev

FRANC HUMANN, DUNAJ, II.,
Aloisgasse št. 3/10. P.

Še le in Vašega priporočila bomo imeli korist.

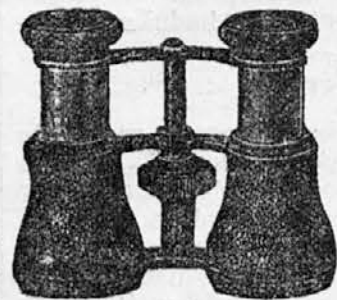

FR. P. ZAJEC

Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana

priporočila kot prvi slovenski izprašani in oblast-
veno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj

optični zavod.

Dalnogleda, toplo-
mere, in zrakomere
vseh vrst.

Očala, ščipalniki na-
tančno po zdravni-
škem receptu.

Cenike pošiljam na
zahtevo zastoj in po-
štne prosto.

Spominjajte se dijaškega društva „Domovina“!

Gramofoni - automati !!

□ □ □ tovarniška zaloga □ □ □

GRAMOFON-AUTOMAT za gostil-
ničarje z vmetom po 10 ali 6 vin,
z 20 kom. in 1000 šivank samo 95 K

FINI GRAMOFON z 10 komadi in
1000 šivank samo . . . K 30-

Za vsak gramofon pismeno jamstvo.

Gramofon-Atelier

A. Rasberger

Ljubljana, Sodna ulica 5.

Pazite natančno na naslov. Jaz ne prodajam
ur in šivalnih strojev. Imam specijelno samo
gramofone, godbene automate in druge
mehanične godbene stroje. Lastna delav-
nica za popravila.

Pišite po cenik. — Predno kje kupite, ogledajte
si moje zalogo.

Vse potrebščine in vsakovrstno kolesje v zalogi.

Sirite, kupujte in naro-
čajte „Dan“! Prijavljajte
nove naročnike!

Kavarna Leon

Celo noč
odprto

Celo
noč odprto

Mednarodno spedijsko podjetje R. RANZINGER, Ljubljana.

Ustanovljeno 1878. Telefon št. 60.
Podjetje za prevozno c. kr. priv. juž. železnice. — Carinska agentura c. kr. glavnega carinskega urada
v Ljubljani. — Redni nabiralni promet na vse strani. — Reekspedicijska in skladišča. — Ekspresni
promet obojev. — Transport in shranitev mobilja. — Agentura avstr. Lloydja.
Pisarna v mestu: Šelenburgova ulica 3. Centrala in skladišče: Cesta na južno železnico 7.
Podružnica: Glavni carinski urad, južni kolodvor. 257

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

naznanja

okasijsko prodajo

početnih obiek in stankov za gospode in dečke, ter početne damske kon-
tektije z globoko reduciranimi cenami.

MIHAEL KASTNER, Ljubljana

Kongresni trg št. 10

dobavlja najcenejše: špecerijsko blago; jedilno in živ. sol; petrol ej
(tudi v originalnih pločevinastih posodah); obdačen in neobdačen bencin za
motorje in avtomobile; gasolin, cigroin za razsetljavo; gorilno olje za Diesel-
motorje; vseh vrst strojno olje; parafin itd. itd.

Vse mineralne vode in studenčne produkte
vedno sveže v zalogi.

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu.

Glavni zastop v Ljubljani, Mariin trg-Sv. Petra cesta št. 2, v lastnem domu.

Zavaruje zoper požar na poslopih, pohištvo in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrač in zvonov. — Na življenje in za doto v
vseh mogočih sestavih. — Tekom leta 1911. se je zavarovalo 21.289 oseb za kapital na 170 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za
škodo nad 1063 milijonov kron. — Premoženje družbe znaša nad 417 milijonov kron. 362

— 714 —

Bela se je živo udeleževala vseh državnih po-
slov in velikokrat je na svojo pest zasliševala
jetnike. Dostop v te ječe je bil mogoč le s kra-
ljevimi dovoljenjem in kraljica se danes ni iz-
kazala ž njimi!

Prehodila sta že dvoje strmih stopnišč
navzdol in ječar je jel spuščati po tretjem. Tako
nizko kraljica ni bila še nikdar. Dušjivi zrak
ji je silil v grlo, oster smrad po plesnobi in vlagi
ji je zarezal v nos in v lice ji je puhnila zopna
gorkota. Obstala je, boreča se z nenavadnim
občutkom.

— Kako je mogoče tu živeti? je zašepetala.
— Tu se ni živi, tu se umira. Veličanstvo.
Tu doli ne prenese nikdo več nego štiri mese-
ce. Le redkokdaj dobim nalogo, zapreti sem
jetnika. Skoro ne pomnim, kdaj je poginil tu po-
slednji.

— In tu je on? je pridružen kriknila Iza-
bela.

— Gospod de Passavant, Veličanstvo, je
pogovoril ječar mirno. Gospoda Scas in Ocque-
tonville sta izrečno zahtevala to ječo. Na mestu
sva, Veličanstvo. Pazite nase, strašno šte-
vilo golazni je tu in od stroga kapa neprestano.

Kraljico je spreletela ledena groza. Ob
svitu baklje je videla, kako je preplašena go-
lazen begala po tleh in po stenah in se skušala
skriti. Smrad je postal nepopisen.

— Ječar, odpri mi naglo njegovo celico,
čomaj se držim na nogah. Govoriti imam ž
njim.

— Veličanstvo, kraljev ukaz...
— Odpri ta vrata! je ponovila suho.
— Veličanstvo, vislice so moje plačilo.

— 715 —

— In ti se bojiš biti obešen?
— Le po zaslužju...
— Kaj si storil s truplom Bois Redona?

Ječar se je zdrnil, ali odgovoriti je moral.
— Milost, usmiljenje, iz ljubezni do njega
sem storil...

— Govori!
— Prihraniti sem mu hotel usodo obe-
šencev...

— Usodo?...
— Gavrane in krokarje... Požrli bi ga
do kosti...

— Ah, se je zgrozila kraljica, in ti si...
— Snel sem ga. Veličanstvo, izkopal sem
jamo ob Hideloni n ga zagrebel vanjo. Bil je
moj prijatelj...

Kraljica ga je bistro pogledala in je dejala:
— Kar mi pripoveduješ, se nikakor ne vje-
ma s tem, kar mi je povedal Saitano. Povsem
tem, si zaslužil vrv! Zdal si voli? ali vislice,
ker si me varal, nalagal in brez dovoljenja snel
kapitanovo truplo ali odprti ta vrata!

Ječar si ni pomišljal. Poiskal je ključ v
zvežnju in je odprl.

Kraljica je vzela bakljo iz roke in je vsto-
pila. Glasen krik je jeknil po ječi in takoj zamrl.

V kotu je čepel sključen Passavant, pri-
klenjen za roke in noge na zid. Nekaj tre-
notkov je bulil v kraljico, kakor v prikazen.
In v resnici ni izgledala drugače. Plašč ji je
bil zdrknil z ramen in v beli dekliski obleki je
bila bolj podobna nadzemskemu nego člo-
veškemu bitju. Svit baklje je jemal plemiču
pogled in mogel ni takoj spoznati kraljice.

„Dan“ je edini slovenski neodvisni
politiški dnevnik.
„Dan“ je najbolj informirani slovenski
dnevnik.
„Dan“ je edini slovenski dnevnik, ki
izhaja tudi ob nedeljah in
praznikih.
„Dan“ je najodločnejši neodvisni ju-
trani list.
„Dan“ je najcenejši napredni dnevnik;
posamezni izvodi po 6 vinajev,
s pošto mesečno le K 1-70.
„Dan“ je razširjen v najširših ljud-
skih slojih, ker ga vsakdo rad
čita in je zato jako uspešno
oglaševanje v njem.

Učiteljska tiskarna

priporočila v nakup vsemu
učitelstvu, vsem učitelj-
skim društvom in vsem
okraj. učiteljskim knjiž-
nicam

po vsebini in opremljenosti krasno
Ganglovo knjigo:

Beli rojaki.

Elegantno vezana knjiga
stane 3 K, — broširana
2 K 60 vin., s poštno
26 vinarjev več.

Naroča se v Učiteljski tiskarni
v Ljubljani.